

Danas, sutra, morat će se, sigurno, ovom stvari pozabaviti i crkveno zakonodavstvo. I partikularno. I kod nas. Pa je dobro, da se na to unaprijed pomišlja i o tom govori. Ovaj članak samo je prvi prilog diskusiji o tom problemu. Jedna od ideja.

Uostalom, glavnu riječ treba da u tom ima svećenički idealizam. I apostolski instinkt. A progovorio je, on već i dosada, sto puta iz usta svećeničkih idealista. I iz usta onoga rimskog kardinala, koji je, pred godinu, dvije, kad su mu, iza propovijedi ili funkcije, htjeli da na crkvenim vratima ture u ruke honorar u kuverti, rekao: »Ni kao mlad svećenik nijesam nikada primio za propovijed honorara. Ne ću ni sada kao kardinal!« I iz usta onoga našega biskupa, koji je, rezolutno i opetovno, otklonio sugestiju, da se i na prošteništima u njegovoj dijecezi daju svećenicima, — pastoralcima, — dnevnice i satnice za ispovijedanje. U koliko, na prošteništima pada dobrovoljnih darova, najbolje ih je upotrijebiti, dijelom za bolju organizaciju i financiranje hodočašća i uljepšavanje svetišta, a dijelom za opće, dijecezanske, crkvene i karitativne, potrebe.

Ima to i svoj pastoralni raison. Nitko ne može poreći, da se puno i samosvjesnije i auktoritativnije propovijeda, — propovijeda, ali i piše, — kad čovjek zna, — i kad ljudi znadu, — da materijalni interes onoga, koji govori ili piše, ne igra pritom nikakve uloge.

Propovijed po taksi sve je prije nego apostolski i pastoralni ideal!

Dr Č. Č.

PAR PRAKTIČNIH ZAKLJUČAKA IZ SABORSKOG DEKRETA O EKUMENIZMU

Ograničit ću se samo na ono što bismo za sjedinjenje kršćana mogli učiniti mi svećenici, sami i preko svojih vjernika, i što se usuđujemo za to očekivati od svojih nadpastira.

1) Iza kako dekret o ek. veli: »Moramo od Duha moliti milost iskrenog odricanja, poniznosti i krotkosti u službi i bratske darežljivosti srca prema drugima« (7) nastavlja: »Ova se opomena posebno tiče onih koji su promaknuti u sveti red upravo zato, da se nastavlja Kristova misija, koji dođe među nas da služi a ne da mu služe (Mt 20, 28)«. Ne radi se tu samo o neprestanom našem opće-

nitom popravljaju samog sebe, već i o promjeni našeg mišljenja s obzirom na odijeljenu braću. Dekret o ek. posebno to ističe kad govori o istočnim Crkvama: »Sveti sabor potiče doduše sve, ali posebno one koji nastoje i teže za ponovnim uspostavljanjem željkovane potpune zajednice između istočne Crkve i Crkve katoličke, da vode računa i misle na te posebne okolnosti u kojima su nastajale i razvijale se istočne Crkve, kao i na narav veza koje su postojale među njima i rimskom Stolicom prije razdvajanja (separationem) i da o svima tim stvarima stvore sebi pravi sud. Budu li se svi toga strogo pridržavali, sve će to uvelike olakšati razgovor za kojim se ide« (14). Računajmo time, da se u svakome od nas nagomilalo mnogo neraspoloženja, možda čak i žučljivosti prema istočnjacima: na temelju naše budne narodne svijesti, odgoja i izobrazbe (koja nije uvijek bila u duhu citiranoga čl. 10. ovog dekreta), a možda koji put i nekog doživljenog razočaranja.

Evo sredstva za to naše vlastito preodgajanje: »Toplo se preporuča, da katolici češće zahvaćaju u to duhovno blago istočnih Otaca, koje čitava čovjeka uzdiže na promatranje božanskih stvari. Neka svi znadu, da je vrlo važno tu prebogatu liturgijsku i duhovnu očevinu istočnjaka upoznati, častiti, čuvati i njegovati, da bismo u potpunosti i vjerno očuvali kršćansku predaju i da bismo pripravili put i ostvarili izmirenje istočnih i zapadnih kršćana« (16). Ako treba da to svi znadu, koliko više mi koji smo pozvani da sve vodimo i svima prednjačimo. A mi smo svršili teologiju koja je bila drukčije usmjerena, jer se tek sada po koncilu govori o »novoј ekumenskoј teologiji« (v. cit. Quartalschrift 334—8), za koju još ne postoje priručnici. (Ipak da spomenem barem nešto: po mnogim se našim starim knjižnicama nalaze »Slave Božje milosti« od velikog teoloга Scheebena. Divna knjiga, bogata citatima osobito istočnih otaca, otvorit će nam barem nekoliko gore spomenuto blago.) Bez studija ekumenskih problema ostat će naše zanimanje za taj rad uvijek na primitivnom stupnju. Dugogodišnji holandski župnik i sada biskup Nierman u 4. br. revije »Concilium« pod naslovom »Što se može u jednoj dijecezi učiniti za sjedinjenje kršćana?« stavlja na prvo mjesto studijske sastanke s inovjercima. U istom je broju članak münsterskog prof. Schulz-a »Razgovor s pravoslavljem« s ovim podnaslovima koje navodim kao predmete event. obrada: Euharistična eklesiologija, Euha-

ristijsko jedinstvo i primat, Autonomija patrijarhata, Rim i istočni patrijarhati, O pravima istočne Crkve, Istočna Crkva i jedna Kristova Crkva, Pravoslavlje kao istočni kato-licizam, Duh i život istočnih Crkava, a samo za ovu zadnju temu spominje dvadesetak zgodnih djela.

I bez poznavanja sve te problematike i literature mo-žemo se svi naći u prigodi da s kojim istočnjakom razgova-ramo o ekumenskim pitanjima, pa je kod toga najvažnije da se nastojimo uživjeti u njegov mentalitet. Konkretno mislimo, da smo rođeni i odgojeni u njegovim prilikama. Nećemo ništa izgubiti od svoga, ako dotičnoga pravo shva-timo, a pravo shvatiti znači dobrim dijelom i opravdati, dakako, ne neku manje ispravnu nauku nego onoga koji je s njom srastao i od koje ćemo ga osloboditi samo postav-ši svima sve da sve predobijemo za Krista.

Što se tiče molitve suvišno je ponavljati gore nave-dene riječi dekreta. I tu samo bratska sugestija: nemojmo besvijesno preletjeti, kad svakog dana u sv. Misi dva puta molimo za sjedinjenje, na početku kanona i u molitvi iza »Jaganjče Božji« prije pričesti. Vrlo je hvalevrijedno i slu-ženje sv. Misa u sklopu »ekumenskog četvrtka«. A u tom radu i molitvi ne predavajmo se ni naivnom entuzijazmu ni ravnodušnoj nezainteresiranosti i malodušnosti. Sv. Otac je 19. I 1966. oba ta stava označio kao pogrešna, a ispravna je samo stvarna i ustrajna ljubav.

2) Kad je koncil generalizirao dijalog, svaki a osobito ekumenski, nije isključio ni vjernike. U gore spomenutom čl. 4. dva se puta izričito spominju svi vjernici, a čl. 5. na-glašava: »Briga oko ponovnog uspostavljanja jedinstva spada na cijelu Crkvu, kako na vjernike tako i na pastire, i tiče se svakoga prema vlastitoj sposobnosti«. Dakako, svo-je ćemo vjernike najviše upućivati, da mole za sjedinje-nje. S njima ćemo zajedno moliti ne samo na Veliki petak, kroz molitvenu osminu i devetnicu pred Duhove, već i inače. Upozorimo ih koji put, da misle kad u »molitvi vjer-nih« molimo »Bože, daj mir, jedinstvo« ili slično u velikim litanijama, što svake nedjelje dodajemo anđeoskom poz-dravu. Tu veliku nakanu preporučimo u molitve i žrtvice djece, bolesnika, vjernika koji se češće pričesćuju. O sjedi-njenju govorimo svima u crkvi i djeci kod vjeronauka.

I kod naših vjernika može lako doći do dvovrsnoga pogrešnoga stava prema sjedinjenju, osobito s najbližima.

Tu možemo diferencirati možda provincijski: ako bosanski katolici zaziru od svega što bi ih učinilo sličnima pravoslavnima, kao da su dalmatinski slabo poučeni katolici u svojoj površnosti skloni, da vrlo brzo provedu praktično izjednačenje, zapravo da s drugima spoje svoju indiferentnost i ležernost. Nije lako naći za naš narod prave putove i najbolja sredstva za sjedinjenje s onima s kojima smo više manje pomiješani. Ali tko će na to misliti ako ne pastiri? Sada je to naša striktna dužnost, jer je dekret o ek. sa svim svojim sadržajem ozbiljna stvar. Preko nas »sveti sabor... iz želje za ponovnim uspostavljanjem sjedinjenja svih Kristovih učenika, hoće da svim katolicima iznese sredstva, puteve i načine, kojima bi mogli odgovoriti na taj božanski poziv i milost« (1). Ekumenski je rad milost, a nerad, osobito poslije ovog sabora, velika odgovornost. Već smo u tom pogledu zaostali za drugim kat. narodima. Vrijeme je da se i na tom polju počnemo micati. Dekret vrlo ozbiljno veli: »Budući da se danas u mnogim krajevima svijeta poduzimaju brojni pokušaji molitvom, riječju i djelom, po nadahnuću milosti Duha Svetoga, da bismo došli do one punine jedinstva kakvu želi Isus Krist, ovaj sveti sabor sve vjerne katolike potiče, da uvide znakove vremena i pospješno (sollerter) sudjeluju u tom ekumenskom poslu« (4).

3) Neka je slobodno još iznijeti, što bismo mogli moliti i očekivati od naših hrvatskih biskupa. Valjda već misle kako će, poput slovenskih biskupa, ustanoviti naš »Ekumenski savjet ili odbor« koji bi pod njihovim vodstvom promicao taj rad u našem narodu. Tako bismo mogli doći do neke vrste Direktorija (vodiča) s uputama što i kako imamo poduzimati na ekumenskom polju. Poznato je, da rimski Sekretarijat za sjedinjenje kršćana priprema takav Direktorij, koji bi imao skoro izaći i koji će praktično razraditi smjernice saborskog dekreta o ek. Bojati se, međutim, da će taj Direktorij, kao skoro i sva poslijeratna ekumenska literatura, imati u prvom redu pred očima nekatoličke kršćane na zapadu. U svakom će ga slučaju trebati prilagoditi i primijeniti na naše prilike. Isto su tako poželjne zajedničke direktive, da znamo kad bismo smjeli pričešćivati pravoslavne vjernike, te po mogućnosti ishoditi dozvolu, da možemo odriješiti one katolike i, još više, katolikinje koje su sklopile brak po pravoslavnom obredu.

Uz to bi se možda moglo dozvoliti prisustvo kat. svećenika pravoslavnom sprovodu i obratno. A bilo bi vrlo korisno, da naš episkopat, opet poput slovenskoga koji je u tu svrhu ove godine svojim svećenicima razaslao nacrt propovijedi za molitvenu osminu, propagira Apostolat sv. Ćirila i Metoda, koji kod nas, nažalost, nije nikada pustio duboko korjenje. Ponosimo se amanetom sv. braće, glagolicom, ali premalo mislimo na njihovo ekumensko značenje. Te i druge poticaje smjerno molimo i željno čekamo od naših biskupa, jer će samo zajednička akcija biti ustrajna i plodonosna.

* * *

Još jednom navedimo riječi iz dekreta o ek. (4): »da bismo došli do one punine jedinstva kakvu želi Isus Krist«. Ne želi, već hoće, original ima: *quam Iesus Christus vult*. Križarski su ratovi provedeni uz poklik: *Deus lo vult!* Čujmo sada Kristov glas koji nas sve poziva na molitvu i rad za sjedinjenje svih njegovih sljedbenika. Uz ispunjenje je te Kristove volje možda povezana budućnost vjere našega naroda a, svakako, naš napredak u vjeri. Neka nam kroz srce često prostruje riječi našega Velikoga svećenika, na čijem svećeništvu nedostojno učestvujemo: »Ne molim samo za njih, nego i za one, koji će po njihovoj riječi vjerovati u me, da svi budu jedno. Kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno, da svijet vjeruje, da si me ti poslao« (Iv 17, 20—21). Ako svijet sve manje vjeruje, da je nebeski Otac zaista poslao svoga Sina na svijet, a Sin nas u svijet, nije li to možda stoga što nismo činili i ne činimo sve da svi vjerni kršćani budemo jedno?

Sv. Augustin duhovito zapaža: »Kraljevstvo je Božje kao mreža, a iz rasparane mreže ribe bježe.« Prije lova treba dabro zakrpati mrežu sv. Crkve.

o. MARTIN dr KIRIGIN OSB

Obaviještavamo sve zainteresirane da je od 1. XI o. g. cijena pučkom misalu i brevijaru

BOGOSLUŽJE

uvezanom u polivinil	20 N Din,
a uvezanom u platno	22 N Din.

Franj. Bogoslovija — MAKARSKA